

з думкою Р.С.Немова про те, що в умовах ринкових відносин зростає необхідність формування практичного інтелекту у майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки [5, с. 388]. Враховуючи основні якості розуму, які входять до структури практичного інтелекту, та основні риси економічного мислення, ми окреслили загальні та специфічні професійно значущі якості фахівців, розвиток яких сприятиме вирішенню завдання формування в них функціональної економічної грамотності.

Професійно значущі риси майбутніх фахівців

Загальні риси: діловитість – вміння відшукати оптимальне рішення у будь-якій складній ситуації; економість – здатність знайти спосіб дії з найменшими витратами, що веде до потрібного результату; обачливість – вміння передбачити наслідки тих чи інших рішень; оперативність – кількість часу, що минає з моменту виникнення завдання до його практичного вирішення.

Специфічні риси: науковість – сприйняття економічних процесів, ставлення до них в опорі на наукові знання про економіку, її закони; гнучкість – здатність орієнтуватися в певних обставинах, уміння враховувати нові явища та процеси в ході прийняття рішень і змінювати намічену програму діяльності;

реалістичність – здатність адекватно сприймати існуючі економічні відносини й відповідно діяти; усвідомлення власної відповідальності за свій успіх у житті; конструктивність – вміння чітко визначати завдання, планувати діяльність, вибирати раціональні способи досягнення мети, економити ресурси, втілювати рішення; масштабність – здатність передбачати віддалені результати діяльності, раціонально організовувати споживання, бачити шляхи економії в домашньому господарстві; досягнення високої ефективності – здатність передбачати віддалені результати діяльності, раціонально організовувати споживання, бачити шляхи економії в домашньому господарстві; оптимізм – упевненість у своїх силах і завтрашньому дні.

Функціональну грамотність, зокрема функціональну економічну грамотність, тлумачать як соціально-економічне явище і пов'язують рівень її сформованості з рівнем добробуту населення і держави в цілому. Таким чином, в оновленому освітньому просторі формування комплексу відповідних знань, навичок та вмінь безперечно сприятиме підвищенню якості як професійної підготовки майбутніх фахівців, так і якості їхнього особистого та суспільно-економічного життя.

Список використаних джерел:

1. Бердичевский А.Л. Содержание обучения иностранному языку на основе базовой культуры личности / А.Л.Бердичевский // Иностранные языки в школе. – 2004. – №2. – С.17-20.
2. Бугаєвська Г.В. Функціональна грамотність студентів вищих закладів освіти як психолого-педагогічна проблема / Г.В.Бугаєвська // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 22(257). – Ч. VII. – С.73–79.
3. Камышанченко Е.Н. Содержание экономического образования школьников : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Е.Н. Камышанченко. – Харьков, 1994. – 188 с.
4. Колова С.М. Функціональна економічна грамотність як цінність образования / С.М.Колова // Стандарты и мониторинг в образовании, 2002. – №5 (сентябрь-октябрь). – С. 59-62.
5. Немов Р.С. Психология : Учеб. для ст-в высш.пед.учеб.заведений. Кн. 1. Общие основы психологии / Р.С.Немов // М. : Просвещение : ВЛАДОС, 1995. – 576 с.
6. Ситник О.І. Грамотність як складова освіти дорослих на прикладі Ірландії [Електронний ресурс] / О.І.Ситник. – Режим доступу : http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2014/2/46.pdf : Збірник наукових праць. – Частина 2. – 2014. – С. 343-348.

АКМЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Рибалко Людмила Сергіївна,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,

Цілком поділяємо думку акмеологів В. Максимової та Н. Полетаєвої [3] у тому, що провідною умовою досягнення якісних перемін в освітньому просторі є розвиток суб'єктів педагогічного дослідження. З позиції акмеологічного підходу суттєво важливою є післядипломна освіта вчителів, які підвищують кваліфікацію, набувають нових спеціалізацій у педагогічній діяльності, поєднують педагогічну та управлінську діяльність. Професійна зрілість учителя виявляється завдяки досягненням у практичній діяльності, а саме: розробці нових авторських навчальних програм, засвоєнню нових освітніх програм

профільного навчання, впровадження інноваційних технологій у педагогічний процес, вихованню життєво необхідних якостей школярів. По суті професійна самореалізація вчителя є не лише показником його фахової зрілості, але й показником успішності школярів, їхньої підготовленості до вибору професії та життєвого самовизначення.

Нам імпонує думка вище названих авторів у тому, що вчителів слід готувати до реалізації ними акмеологічного підходу в практичній діяльності, тобто: читати цикл семінарів по акмеології освіти та управління якістю освітою, залучати відомих мето-

дистів до поширення акмеологічних ідей в освітньому просторі, систематично проводити індивідуальні та колективні консультації для педагогічних працівників, знайомити вчителів з методиками самоаналізу та самооцінки, стимулювання до саморозвитку, розробляти методичні рекомендації щодо складання авторських освітніх програм, їх презентації, організовувати зустрічі з відомими вчителями-новаторами.

Методична робота вчителя є освітнім простором для професійної самореалізації педагогічних працівників і разом з тим є осередком, у якому формується акмеологічна грамотність суб'єктів педагогічного процесу. Як заважають учені В. Гуменюк та І. Наумчук, «для педагогів, навчання яких упродовж всього життя є цілком зрозумілою необхідністю, науково-методична робота виступає потужним стимулом і фактором професійного та духовного оновлення, дає змогу їм бути у постійному творчому пошуку, стані відкритості та спрямованості в майбутнє» [1, с. 96].

З метою формування акмеологічної грамотності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів у системі методичної роботи ми проводили семінар, на якому поширювали інформацію про акмеологію як науку про розвиток людини, досягнення нею акмевершин упродовж життя, роботу Харківської акмеологічної школи, яка відбиває тісний зв'язок теорії з практикою середньої та вищої школи. Наведемо теми, які розглядали на семінарі з учителями:

1. Історико-філософські передумови виникнення акмеології як науки.
2. Акмеологія як нова галузь наукових знань про природу людини, її самості. Акме людини, шляхи його досягнення.
3. Акмеологічна концепція розвитку професіоналізму й педагогічної майстерності вчителя. Формування продуктивної «Я»-концепції учителів у системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів.
4. Акмеологічна позиція вчителя, способи її формування.
5. Акмеологічна культура як складова педагогічної культури вчителя, значущість її формування для підвищення професіоналізму особистості.

6. Методики для виявлення рівнів професійної самореалізації учителів у системі методичної роботи. Акмеологічні критерії та показники в педагогічних дослідженнях.
7. Професіограма та акмеограма вчителя, порівняння, доповнення.
8. Розробка акмеологічних технологій та підготовка вчителя до впровадження їх у практику сучасної школи.
9. Акмеологічне проектування особистісно-професійного саморозвитку вчителя, індивідуального розвитку школярів на практиці.
10. Авторська система професійної діяльності майбутнього професіонала як акмеологічна траєкторія його розвитку.

У ході віртуальної читачької вітальні знайомили вчителів з науковими працями вітчизняних та зарубіжних акмеологів, використовуючи можливості інтернет-технологій. У такий спосіб учителі мали інформацію про роботу Української академії акмеології (м. Київ), на сайті якої презентовані доробки вчених. Так, учителі знайомилися зі змістом наукових і навчально-методичних праць С. Архипової (Основи акмеології : навч. посіб., 2009), В. Гладкої і С. Пожарського (Основи акмеології : підруч., 2011), С. Пальчевського (Акмеологія : навч. посіб., 2008), Л. Рибалко і А. Коваленко (Формування акмеологічної позиції майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки : монографія, 2013), Г. Сазоненко і В. Приступа (Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель : наук.-метод. посіб., 2013), С. Сисоевої (Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб., 2011). Разом з тим обговорювали шляхи підвищення професіоналізму та педагогічної майстерності вчителів засобами методичної роботи, наприклад, написання методичних порад щодо використання інтерактивних технологій у процесі викладання навчальних дисциплін з урахуванням провідних компонентів «наукові знання» (фізика, біологія, хімія, астрономія, географія), «способи діяльності» (іноземна мова, креслення, фізкультура, трудове навчання, інформатика), «художня освіта і морально-естетичне виховання» (образотворче мистецтво, музика) [2].

Список використаних джерел

1. Гуменюк В. В. Науково-методична робота з педагогічними кадрами / В. В. Гуменюк, І. А. Наумчук. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2005. – 160 с.
2. Кирєєва В. І. Розробка уроків біології з використанням інтерактивних технологій / В. І. Кирєєва // Біологія. – № 16-18 (388-390). – Червень 2013. – С. 32-42.
3. Максимова В. Н. Акмеология последипломного образования педагога : [монография] / В. Н. Максимова, Н. М. Полетаева. – Спб. : ГНУ «ИОВ РАО», 2004. – 228 с.